

Det Humanistiske Fakultet

Suomalaisia sotalapsia Skandinaviassa

Oy Sigillum Ab ja Siirtolaisuusinstituutti
21.4.2016

Tuula Eskeland
Kööpenhaminan yliopisto

Suomalaisia sotalapsia Skandinaviassa

- Taustaa
- Historiaa
 - Ruotsi
 - Tanska
 - Norja
- Paluu
- Sotalapsiyhdistykset
- Tutkimus
- Sotalapset kaunokirjallisuudessa
- Sotalapset, elokuvat
- Muistomerkit

Suomalaisia sotalapsia Skandinaviassa

Sotalapsi

Kriegskind

Wienerbørn

Finnebørn

Suomalaisia sotalapsia Skandinaviassa

Ruotsi

Talvisota 30.11.1939

Finlands sak är vår!

Centrala Finlandshjälpen

Karl-August Fagerholm

Suomalaisia sotalapsia Skandinaviassa

Lastensiirtojen lähtösyyt

- Evakointi
- Perheessä paljon lapsia
- Lapsi sairas
- Isä rintamalla
- Vaikeat kotiolot
- Isä sotainvalidi
- Äiti töissä
- Isä ja äiti kuolleet
- Pommitusvauriot

Suomalaisia sotilapsia Skandinaviassa

Ruotsiin

- n. 70.000 sotilasta

Tanskaan

- n. 4000 sotilasta

Norjaan

- n. 100-200 sotilasta

Suomalaisia sotalapsia Skandinaviassa

Suomalaisia sotalapsia Skandinaviassa

Sted og dato
Dias 8

Aaro Waronen: Sotakokemuksia lapsen silmin, 2011

Aaro Waronen

Sotakokemuksia
lapsen silmin

Sted og dato
Dias 9

Katsaus Suomen sotalapsista Pohjoismaissa

Sigrid Undset. Kirjailija

Menneskenes hjerter.

Sigrid Undset - en livshistorie, 1993

Katsaus Suomen sotalapsista Pohjoismaissa

Ruotsiin

- n. 70.000 sotalasta
- jäi 14 % lähetetyistä lapsista, n. 7.100 lasta

Tanskaan

- n. 4.000 / 3.746 sotalasta
- 12 % lähetetyistä, 451 lasta, 3.746 lapsesta

Norjaan

- n. 100-200 sotalasta
- kaikki palasivat

Helsingin rautatieasema

Hämeenlinnan rautatieasema

Tampereen rautatieasema

Anna Jäämeri- Ruusuvuori: Ero, Haaparannassa 2005

Muistokivi Kööpenhaminassa, 2004

Mindestenen i Churchillparken
som den så ud d. 6. december
2012 på Finlands

Selvstændighedsdag.

Den smukke buket med de blå
og hvide blomster er fra

Finlands Ambassade, som hvert

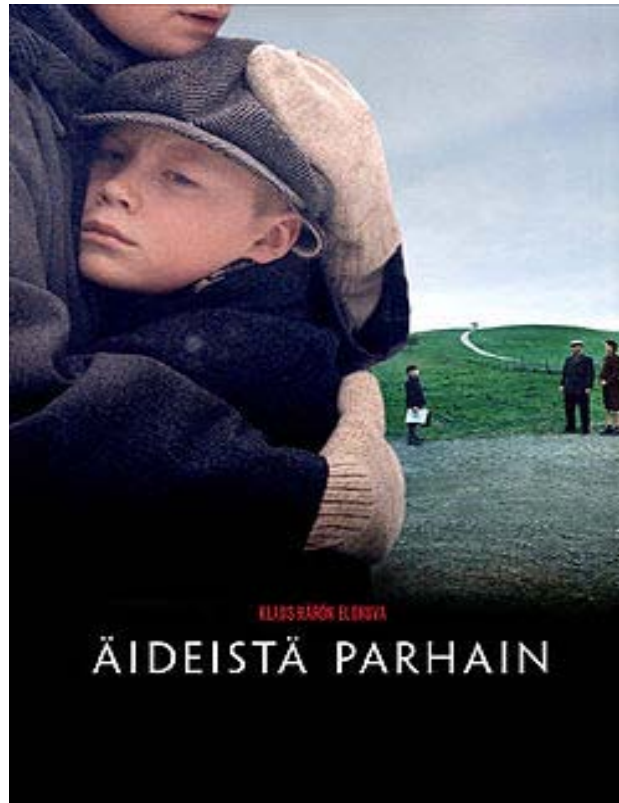
år på denne dato lægger en

buket. De røde tulipaner ved

siden af er fra

finnebernsforeningen.

Klaus Härö: Äideistä parhain, 2005

Fosterlandet, 2015

Tutkimuksesta

Väitöskirjoja

- Lillemor Lagnebro: *Finska krigsbarn, 1994*
 - Sotalasten olisi pitänyt jäädä Suomeen
- Eila Räsänen: *Lapsuusajan separaatiokokemusten vaikutus aikuisiän psyykkiseen ja fyysiseen terveyteen, 1988*
 - Sotalapset selvisivät ilman pysyviä vaurioita
- Pertti Kavén: *Humanitaarisuuden varjossa. Poliittiset tekijät lastensiirroissa Ruotsiin sotiemme aikana ja niiden jälkeen, 2010*

Heikki Salminen: *Lappu kaulassa yli Pohjanlahden, 2007*

Sotalapsi-lehti, maaliskuussa 2016

IL Historia +3⁹⁰

SOTALAPSET

Maailman suurin lastensirto-operaatio 1939–1945

Kahdesti hylätyt

Kipeä lähtö ensin Suomesta, sitten Ruotsista.

NAAPURI ALKOI KOPELOIDA

 Heikki Hieta-miehen synkät muistot

 Kai Lind: "Se oli kuin amerikkalaista elokuvaa"

 Moni unohti äidinkieltensä
TULEVA TOHTORI JOUTUI APUKOULUUN

 Karina Kördel: "Kastelin nimilapun kyynelilläni"

Markku Lahtela (1936-1980): *Yksinäinen mies*, 1976

”Mutta ruotsi työntyi pakolla sisääni kuin vieras aine jota yritin kiivaasti työntää pois itsestäni ettei se olisi päässyt liian syväälle ja muuttanut minua itseänikin itselleni vieraskieliseksi. Minä tunsin sen fyysisenä kokemuksena sen miten aloin ruotsalaistua ja se oli kuin jokin väkivaltainen kokemus, kuin hukkuminen”.

Tanskalainen sotalapsi

"Syksyllä 1941 lähdimme sotalapsiksi Tanskaan. Sisareni oli neljä, veljeni kaksi ja minä yhdeksän..."

"Seuraavana vuonna aloitin koulun".

"Ensimmäisenä koulupäivänä opettaja toi jokaisen oppilaan eteeni ja minun piti sanoa opettajan perässä heidän nimensä.

Tietenkin lausuin ne väärin, joten koko luokka ratkesi nauramaan".

Tanskalainen sotalapsi Suomeen palattuaan

”Suomen kieli oli vajaavaista, joten puhuttiin mitä osattiin.

Opettajille oli ongelma, kun meitä tuli sekä Ruotsista että Tanskasta.

Meidän annettiin ymmärtää, että nyt loppuu vieraat kielet tai teidät piiskataan.

Oppimisen kautta tuli suomen kieli takaisin.

Ilolla muistan sotalapsuusaikaani ja ilolla olen säilyttänyt tanskan kielen”.

Sotalapset kaunokirjallisuudessa

Irene Virtala: *Hiljaisuus puhuu*, 2004

Heikki Hietamies: *Äideistä parhain*,
1992

Kjell Westö: *Leijat Helsingin yllä*,
1996

Laila Hietamies: *Koivu ja tähti*, 2002,
Siellä jossakin, 2003

Asko Sahlberg: *Irinan kuolemat*, 2015

Markku Lahtela (1936-1980): *Yksinäinen mies*, 1976

"Ei hän minua rakastanut, hän ei rakasta minua. Hän ei rakasta minua.

Pilvet, kuulkaa, minun äitini ei rakasta minua. Hän ei rakasta minua.... Miten sen sanoisin, kohta täytenä miehenä. Minun äitini ei rakasta minua. Hän joka minut synnytti, hän minua ei rakasta. Eikä hänkään joka minut siitti. Aurinko nousee ja laskee – he eivät minua rakasta. Minun anna tämä pohjia myöten kokea. Tietää ja myöntää – ja itse rakastaa...

En ole onnistunut ystävydessä, en isyydessä, en rakkaudessa naiseen. Olen kuin näkymättömän seinän takana".

Kiitokset

Sdato

